

Prædiken til 4. søndag i advent. Steffen Ringgaard Andresen

4.s. i advent 2.tr. '25 – kl. 17.
441,KSB885,733,86,90,74

Mønsterbrud At være et fremtidsmenneske

Johannes var vel mønsterbyder eller et mælkebøttebarn sådan i den forstand, hvor en person bryder med fortidens negative social arv.

Men hans historie, som fortælles her i adventstiden, er en historie om mønsterbrud, som forvirrede han sine omgivelser – og nogle gange også ham selv.

Sådan læst har hans skikkelse bud til os.

For er en kamp om mønstrene lige nu.

Der bliver talt om identitet.

Om kulturer og adfærdsmønstre.

Om personlig optimering og effektivitet.

Om køn og seksualitet.

Om religion og åndelig oprustning.

Om etnicitet og nationalitet.

Man skal helst passe ind.

Man skal helst være genkendelig.

Og have rødder i den fælles historie.

Og det kan være godt nok. Og forståeligt.

Men det er som om stregerne tegnes op lige nu.

Og der bliver en kamp om de rigtige mønstre.

Jeg tror, det blandt andet skyldes populisme og hang til entydighed.

Som når Ateistisk Selskab fx lige nu i en kampagne kalder Folkekirken som sådan homofobisk, fordi enkelte præster ikke vil vie par af samme køn – skønt man har krav på sådan en vielse i hver eneste ene danske folkekirke i landet.

Eller som man af såkaldt politisk nødvendighed deler mennesker op i grupper eller måske ligefrem mere eller mindre direkte giver udtryk for, at der er nogle mennesker, der ikke hører til her, fordi de ikke lader sig mønstre under gode gamle skikke og overbevisninger.

Og der kunne gives eksempler den modsatte vej.

Ofte henvises der til det gamle. Det som var. Til fortiden.

Helt uden at ænse, at det nu er ved at vige, eller agtelse for, hvordan det er nu eller sans for, hvordan det kunne være – eller blive.

Her er ingen utopi, men kun – som den catalanske filosof Marina Garcés udtrykker det – retrotopi tilbage.

Man forsøger slet og ret med vold og magt at overføre gamle mønstre på vores tid, og har ingen sans for, at fx både kirke og skikke kan ændre sig.

Eller for, at der måske i god samtale kunne opstå en samklang mellem fortid, nutid og fremtid – og mellem grupper og identiteter, der kunne bidrage med forskelligt og dermed virke for og tjene hinanden.

Retrotopi går hånd i hånd med en anden tilbageskuende tendens.

En kollega andetsteds i landet skrev sådan:

Vi hører om mislykkede forældreskaber og kiksede ting og sager, der betyder, at livet nu har den form og farve, det nu har, eller vi hører om at folk er sluppet ud af fortidens tunge kåbe, men på en måde, som gør, at fortiden stadig peger ind i nutiden som en tavs bestemmelse.

Godt formuleret! Fortiden peger ind i nutiden som en tavs bestemmelse.

Nogle gange forbliver fortiden ikke tavs.

Nogle gange råber den op.

Vores tid kan være nådesløs.

Det trækker store overskrifter i aviserne, når kendte personer fældes for noget, de har gjort for 5 år siden, for 10 år siden, for 20 år siden.

Og hvor forkert, hvad de har gjort, end kan være, så er det også forbundet med en sær kollektiv tilfredsstillelse at hænge dem ud.

Og så lade dem blive hængende.

Tilbage til Johannes. Og advent.

I adventstiden byder vi Herrens år velkommen.

Adventstiden vender os mere end nogen anden tid på året fra fortid mod fremtid.

Johannes er en mønsterbryder i den forstand, at han er et fremtidsmenneske.

Han ser sig selv i forhold til den Kristus, han glæder sig til, skal komme.
Det er min glæde, og den er nu fuldkommen. Og så disse for os nok lidt besynderlige ord:
Han skal blive større, jeg skal blive mindre.

Han lader sig selv forklare i lyset af ham, der kommer med Guds rige, som vi kun kan tale om i billeder, fordi vi ikke kan se dets grænserne for det.
Om det overhovedet har nogle.

Vi hører fremtiden til.
Vi er ikke, hvad vi har gjort.
Vi tilhører ikke indsnævrede og lukkede rum uden muligheder.
Vi tilhører ikke det, der vil sætte os på plads med sine domme og fordomme og gøre livet småt og os selv mindre.
Vi er bestemt af Kristus – af det åbne og kærlige rum og favntag, af det ubrydelige fællesskab på tværs af alle mønstre, der er båret af Guds trofasthed igennem alle dage og helt ind i døden.

Det er så vigtig en historie som aldrig før.
Jeg gik forbi to halvfulde unge mænd på fortovet her i Nørregade, der vist lige var ude ryge under en julefrokost. De diskuterede om Danmark var et mindre kristent land, end da deres forældre var unge. Og var vist enige om, at indvandring har gjort landet mindre kristent.
Jeg var lige ved at sige, at om noget gør landet mindre kristent – hvis man overhovedet kan tale sådan om et land - så er det nådesløsheden og at vi holder hinanden fast i mønstre.

Hvorfor har vi så svært at tilgive? Jeg ved godt, at der blive sagt meget undskyld i det offentlige rum. Og det er jo godt, når nogen vil påtage sig skyld.
Men hvorfor har vi så svært ved at tilgive?
Måske fordi vi ikke mere tror på en fremtid, hvor alt kan genoprettes.

Men dét gør adventstiden. Om vi blot ville give den plads.

Og så til sidst dét her med at blive mindre. Dét er et mønsterbrud.
For det gælder vel ellers normalt om at rage op?!

Hvad Johannes siger er vel, at Guds nådefulde fremtid overstråler enhver handling, der gav Johannes navn.

Han siger vel også, at mønsteret for al sand virkelighed er selvhengivelse.

Men det er dybest set, hvad vi alle må. Blive mindre.

Alt, hvad vi har og har udrettet, bliver før eller siden til ingenting.

Eller vi kunne måske sige, at det kommer til at indgå i Guds store sammenhæng – som en samklang af det hele.

Det er selvfølgelig ikke tilfældigt, at Johannes var døber.

Dåbens budskab er, at vi alle lever under den samme åbne himmel som Jesus, da det blev sagt, hvad der står over alteret her: Denne er min Søn den elskede.

Her gælder det ikke om, hvad den enkelte har opnået, men om hvad alle har fået.

Under denne større himmel kan vi så samle os om livet her og nu.

Dét er min glæde, siger Johannes.

Lad os også glæde os.

Vi skal fejre jul, nu.

Det høje forbinder sig med det lave.

Himmel og jord smelter sammen og føder et helt nyt liv.

Jeg slutter med Møllehave:

Vi trækker streger og sætter skel

imellem andre folk og os selv.

Imellem dem, vi kalder ægte,

og dem hvis ægthed vi vil benægte.

...

Han slog en streg over hver en streg

som sættes mellem dig og mig.

Så ikke én af dem Vorherre skabte

skal kaldes udenfor og helt fortabte.

Et kors det danner, naturligvis

og det blev så hans kærlighedspris.

Og alle de der faldt uden for strengen

dem slog han følge med hele vejen.

Kirkebøn:

Tak, Gud,
at du brød alle grænser og overvandt den største afstand,
da du blev barn i Betlehem.

Vi vil gerne finde vores egen særlige vej i livet.
Vi vil gerne bane vej for vores egen betydning.
Når vi alligevel ikke kan,
stirrer vi os blinde på det ufærdige, halvgjorte og uforløste.

Lær os som Johannes at bane vej for dig,
så lyset skinner for dem, der sidder i mørke.
Tak for enhver, der fik det til at lysne for os.

Vi beder for din kirke og for os, som er i den.
Lad den altid gøre det levende befriende billede af Jesus gældende iblandt os.
Vi beder for Kong Frederik, Dronning Mary, Kronprins Christian, Dronning Margrethe og hele det kongelige hus.
Vi beder for regering og folketing og al øvrighed.
Vi beder for alle, der har mistet nogen, der var livet for dem.
Vær du selv vores og alle vore dødes lys, fred og velsignelse.
Vi beder for alle ramt af krig og vold.
Velsign hver far og mor, hvert barn i verdens skygge.
For angsten den er stor; giv fred og gør dem trygge!
Hjælp os i ét og alt at gå hvor vi bliver kaldt,
at være lys og salt til du forvandler alt.
Amen.